

ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ ТА СПЕЦИФІКА

*Р.О. Година,
Т.В. Пономарьова, к.е.н., доцент
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна*

Сплата податків є однією з конституційних обов'язків в Україні. І отримання спадщини також обкладається податком на дохід фізичних осіб. Використання даного податку при отриманні спадщини обумовлюється тим, що успадковане майно також вважається доходом, при його отриманні спадкоємцем.

Податок на дохід фізичних осіб (ПДФО) стягується від вартості успадкованого майна. Існує три види ставки ПДФО.

1. Нульова ставка.

З 25 березня набрав чинності Закон України від 23 лютого 2017 р. № 1910-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування спадщини» [1]. Даним Законом №1910-VIII внесено зміни до Податкового кодексу України щодо визначення членів сім'ї фізичної особи першого та другого ступенів споріднення, а також щодо оподаткування спадщини за нульовою ставкою у разі успадкування майна цими категоріями осіб. Тепер згідно з підпунктом 14.1.263 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, з 1 січня 2018 р., із змінами та доповненнями, членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення для цілей розділу «Податок на доходи фізичних осіб» Податкового кодексу України вважаються її батьки, її чоловік або дружина, діти такої фізичної особи, у тому числі усиновлені. Членами сім'ї фізичної особи другого ступеня споріднення вважаються її рідні брати та сестри, її баба та дід з боку матері і з боку батька, онуки [2].

Отже, за нульовою ставкою податку на доходи фізичних осіб оподатковується спадщина, успадкована членами сім'ї спадкодавця першого та другого ступеня споріднення [3].

2. П'яти відсоткова ставка.

Фізичні особи-резиденти, які отримують спадщину від фізичної особи-резидента, але не відносяться до членів сім'ї першого та другого ступенів споріднення, сплачують податок на

доходи фізичних осіб за ставкою 5% від вартості будь-якої спадщини.

3. Ставка вісімнадцять відсотків.

Будь-яке майно, успадковане від нерезидента оподатковується за ставкою 18%. Згідно з підпунктом 174.2.3 п. 174.2 ст. 174 Податкового кодексу встановлено, що для будь-якого об'єкта спадщини, що успадковується, зокрема, спадкоємцем-нерезидентом від спадкодавця-резидента, застосовується ставка податку на доходи фізичних осіб, визначена п. 167.1 ст.167 Кодексу [4].

Цими змінами також скасовано необхідність оцінки майна у разі спадкування будь-яких об'єктів спадщини, які оподатковуються за нульовою ставкою та дарування об'єктів, які оподатковуються за нульовою ставкою[3].

Незважаючи на позитивні зрушення, у механізмі оподаткування спадщини існує ряд упущень і недоліків, які за своїми наслідками можна умовно розділити на фіскально-адміністративні та соціальні-економічні.

До фіскально-адміністративних упущень можна віднести механізм оподаткування спадщини, отриманої нерезидентом. Законом визначено, що нерезидент є платником податку, якщо отримує доходи з джерела їх походження в Україні. Проте юридичні умови отримання спадщини нерезидентами не уточнені в законодавстві, що значно ускладнює роботу податкової інспекції щодо стягнення податку з таких категорій платників. У ряді випадків у таких платників-нерезидентів з'являється можливість виїхати за межі України не сплативши податок з отриманої спадщини.

До соціально-економічних недоліків оподаткування спадщини в Україні відносимо також відсутність неоподаткованого мінімуму або встановленої мінімальної величини спадку, який можна передати неоподаткованим. Без зафіксованого на достатньо високому рівні неоподаткованого мінімуму сучасна модель оподаткування спадщини в Україні ще не відповідає світовим стандартам. Адже при існуючому режимі оподаткування спадщини найбільший тягар падає на соціально незахищені, малозабезпечені верстви населення, малий та

середній бізнес. Це без сумніву негативно впливає на формування міцного середнього класу населення та процеси капіталізації.

І це зазначене не усі упущення та недоліки, виправлення яких буде сприяти більш успішній реалізації соціально-економічних і фіскальних функцій, покладених на оподаткування спадщини в Україні.

Список використаних джерел

1. Закон України № 1910-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування спадщини» [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1910-19>

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]– Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3. Вінницька обласна державна адміністрація «Останні новини». [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/6857-u-2017-rotsi-opodatkuvannia-spadshchyny-ta-podarunkiv-zmineno>

4. Офіційне видання державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005398-spadkuvannya-ta-opodatkuvannya>.